

# Lesbrief IK ZIE JE



## Inhoud

### Informatie over de voorstelling IK ZIE JE

- Algemene informatie 2
- Het verhaal 2
- Thematiek 3

### Vorbereidende opdrachten

- Vroeger, nu en toekomst 4
- Scène 4
- Kringgesprek 4

### Afsluitende opdrachten

- Individueel 5
- Klassikaal 5
- Dans als communicatiemiddel 5

### Informatie over theaterdans

- Academisch/klassiek ballet 6
- Moderne dans 7
- Dans als beroep 7
- De choreograaf 7
- Een dansvoorstelling (in het theater) 7

Binnenkort gaat u met een groep leerlingen naar de dansvoorstelling “IK ZIE JE” van de dansgroep Tranz. Om deze ervaring zo goed mogelijk voor te bereiden is deze lesbrieff ontwikkeld. U vindt zowel nuttige informatie over de inhoud van de voorstelling, als praktische opdrachten en kijksuggesties, waarmee u voor en na de voorstelling aan de slag kunt met uw leerlingen.

Wij wensen u, en uw leerlingen, veel plezier met de voorbereiding en natuurlijk met het kijken naar de voorstelling “IK ZIE JE”.

## **Informatie over de voorstelling “IK ZIE JE”**

### Algemeen

De dansvoorstelling duurt 40 minuten en wordt afgesloten met een gesprek tussen spelers en publiek. Er wordt ruimte geboden om vragen te stellen over dans en de inhoud van de voorstelling. Na afloop van dit nagesprek worden leerlingen uitgenodigd om op het podium te komen voor een dansinteractie. Zo ervaren ze zelf hoe het is om op het toneel te staan. Onze ervaring leert dat de afsluiting van de voorstelling een bijzonder moment is; er wordt met de mensen uit het publiek een sfeer gecreëerd, waarin iedereen zich vrij voelt om vragen te stellen en hun creatieve kant met elkaar te delen.

### Het verhaal

Twee vrienden dansen om elkaar heen. Niet met elkaar, maar met hun aandacht ergens anders. Hun vingers glijden en tikken heel snel. Hun blik is naar beneden gekeerd. Ze lopen zonder uit te kijken, klimmen onder elkaar door en rollen over elkaar heen zonder dat ze er erg in hebben. Plotseling staan ze elkaar in de weg en dan gebeurt het. Eén van hen valt plat op haar gezicht. Op de grond. De andere kijkt niet op of om. Zij is te druk met tikken, typen en swipen. De gevallen danser raapt zichzelf bij elkaar en krijgt nog steeds geen aandacht. Ze zwaait, er gebeurt niets. Ze draait een pirouette, er wordt niet gekeken. Ze gaat op haar hoofd staan, de ander ziet haar niet. Dan trekt ze alles uit de kast: L-kicks, headspins, dubbele tour en l’air, grands jetés en eindigt in een ongelukkige split. Eindelijk aandacht! Voor het eerst richt de andere speler haar ogen op iets anders dan haar mobiele telefoon en loopt naar haar toe. Ze maakt een foto en wandelt weg.

Is het niet ironisch dat uitgerekend het *touchscreen* zorgt voor verlies van het echte menselijk contact? De dansvoorstelling IK ZIE JE vertelt een verhaal over de manier waarop we met elkaar omgaan sinds schermen van smartphones, tablets en computers een belangrijk onderdeel zijn geworden van onze communicatie.

Dankzij het scherm weten we wat er links, rechts, boven en onder ons gebeurt. Op veertigduizend meter afstand of veertigduizend jaar geleden. Alles is binnen handbereik: bibliotheken aan kennis, karrevrachten beroemde mensen, honderden gedroomde liefdes. Het doosje dat precies in je hand past, overbrugt afstanden in tijd, plaats en ruimte. Maar als je zover kunt kijken, dan vergeet je makkelijk wat er naast je gebeurt. Wie er naast je gebeurt.



### Thematiek

iMacs, iPads en iPhones; zoveel ik, maar waar is ons? We zijn met onze telefoon zo vaak op een andere plek en steeds minder samen in het nu. We *followen* en *liken*, maar hoeveel tijd en aandacht maken we nog voor de mensen om ons heen? Liefde voor je naasten heeft onderhoud en aandacht nodig. Maar tijdens gesprekken met onze vrienden, burens of familie beantwoorden we tussendoor snel een berichtje.

Voor ons is moderne communicatie een fantastisch thema want soms lijkt het dat door de toename aan communicatiemiddelen de waarde daarvan evenredig afneemt. Dans en theater bieden, zo vinden we, een gezond tegenwicht. Het is communicatie maar op een manier die juist focus en toewijding nodig heeft. Van dansers en publiek.

Het jonge publiek wordt tegenwoordig constant gewezen op die gevaren en negatieve kanten van het gebruik van mobieltjes, laptops en tablets. Het is niet onze bedoeling om hen te vertellen wat ze wel of niet moeten doen. In het oerwoud van meningen, waarschuwingen en verboden, willen we een ander geluid laten horen. Wij geloven in een voorstelling die in de belevingswereld van de jongeren duikt en op een luchtige manier herkenbare situaties aankaart. We maken een toegankelijke en ludieke voorstelling die zorgt dat zodra de jongeren weer naast elkaar appen, snapchatten en instagrammen, ze ook om zichzelf moeten lachen. Wie weet leggen ze de telefoon wel even weg.

### **Vorbereidende opdrachten**

Neem voor de voorstelling de opdrachten met uw leerlingen door. Na afloop van de voorstelling is er een kort nagesprek met de dansers. Wellicht kunnen er een aantal vragen besproken/beantwoord worden.

#### Vroeger, nu en toekomst

De huidige generatie volwassenen is de laatste die kan vertellen hoe het was om zonder mobiele telefoon te leven. Breng in kaart hoe deze situatie vroeger was door in gesprek te gaan met je ouders of verzorgers. Hoe maakten zij afspraken, brachten zij hun vrije tijd door en hoe onderhielden zij vriendschappen?

Of denk aan vragen als:

- Hoe zag je allereerste telefoon eruit? Wat kon deze nog meer behalve bellen?
- Heb je herinneringen aan de telefooncel? Kun je vervelende of juist grappige situaties herinneren? Heb je wel eens heel lang voor de telefooncel moeten wachten, omdat iemand maar niet ophield met bellen?
- Hoe maakte je vroeger afspraken? Stond je vaak voor een dichte deur? En wat deed je dan?
- Maakte je vroeger anders afspraken? Hoe ging dat? Was het onhandiger dan nu of viel dat best mee?
- Is je leven veranderd nu je altijd een telefoon bij je hebt? Zo ja, hoe?
- Waarvoor gebruik je de telefoon het meest?
- Was het een plotselinge verandering of was er sprake van een geleidelijke overgang?
- Zou je weer zonder kunnen leven?
- Welke nadelen kleven er aan de mobiele telefoon?
- Hoe ziet de toekomst eruit? Welke grote veranderingen verwacht je op het gebied van communicatie?

Een andere optie is om een ouder deze vragen klassikaal voor te leggen.

#### Scène

Werk in een tweetal. Bereid een scène voor waarbij de een op zijn telefoon zit en de ander niet. De persoon zonder telefoon wilt iets vragen, maar de ander is te druk met appen en hoort de vraag niet. Wat gebeurt er?

#### Kringgesprek

Voer met behulp van onderstaande punten een gesprek over dans:

- Dans je zelf?
- Ben je wel eens naar een dansvoorstelling geweest?
- Wat is het verschil tussen het zien van een dansvoorstelling en, bijvoorbeeld, een bezoek aan de bioscoop?
- Wat moet een danser allemaal kunnen om een voorstelling te dansen? Denk aan: vaak oefenen, pasjes onthouden, fit zijn, conditie, et cetera.
- Wat verwachten de leerlingen van de voorstelling "IK ZIE JE"?

## **Afsluitende opdrachten**

Hieronder vindt u een aantal opdrachten die gebruikt kunnen worden om de voorstelling met uw leerlingen na te bespreken.

### Individueel

Beantwoord de volgende vragen:

- De voorstelling IK ZIE JE is een verhalende dansvoorstelling. Vertel in het kort in jouw eigen woorden waar het over gaat.
- De makers van IK ZIE JE hebben verschillende dansstijlen gebruikt. Welke heb je herkend? Geef er voorbeelden bij.
- Schrijf in de vorm van een recensie wat je van de voorstelling vond. (De makers van de voorstelling vinden het leuk de verhalen van de leerlingen te lezen. De leerlingen (of docent) kunnen de recensie opsturen naar [info@stichtingtranz.nl](mailto:info@stichtingtranz.nl). De mooiste, leukste of beste recensies zullen (als gewenst anoniem) op Facebook of de website geplaatst worden.)

### Klassikaal

- Bespreek de voorbereidende opdrachten.
- Laat de leerlingen hun antwoorden op de afsluitende opdrachten met elkaar delen.
- Laat de leerlingen vertellen wat hen het meest/minst heeft aangesproken van de voorstelling en waarom?

### Dans als communicatiemiddel

IK ZIE JE is een voorstelling met twee spelers, waarin voornamelijk beweging het verhaal vertelt. Dans is ons communicatiemiddel.

“Waarom dansen we? Om te bewegen, om los te laten, om ons uit te drukken. Waarom dansen we samen? Om te genezen, om te herinneren, om te zeggen dat we dezelfde taal spreken. We bestaan, en we zijn vrij”.

De link hieronder verwijst naar een bijzonder TEDTalk-filmpje waaruit bovenstaande citaat komt. Het beschrijft op een heldere en tegelijkertijd speelse manier hoe dans als communicatiemiddel gezien kan worden. Tip: Rechts beneden in beeld kunt u het tekstballonnetje aanklikken en zo de Nederlandse ondertiteling inschakelen.

[https://www.ted.com/talks/camille\\_a\\_brown\\_a\\_visual\\_history\\_of\\_social\\_dance\\_in\\_25\\_moves#t-83811](https://www.ted.com/talks/camille_a_brown_a_visual_history_of_social_dance_in_25_moves#t-83811)



### **Informatie over theaterdans**

Hieronder volgt een beknopte geschiedenis van de dans en zijn verschillende stijlen. U kunt deze informatie behandelen als er leerlingen zijn die extra interesse hebben in dans en wat er allemaal bij komt kijken. Het is aan u of u de informatie wilt uitdelen of dat u het liever klassikaal behandelt. Maak zelf de keuze wat u met uw leerlingen wilt bespreken.

De ontstaansgeschiedenis van theaterdans en de ontstane stijlen is lang en complex. Net als bij andere kunstdisciplines heeft dans zich op meerdere, parallel lopende, soms kronkelende wegen, ontwikkeld tot wat hij nu is. Hieronder volgt een korte en beknopte uitleg over de belangrijkste stijlen van de theater dans.

#### Academisch ballet / Klassiek ballet

Het academisch ballet heeft haar wortels in het Franse hof van Lodewijk de XIV, ook wel de Zonnekoning genoemd. Met de oprichting van De Koninglijke Akademie Voor Dans in 1661 begon de volledige professionalisering van het hofballet, waardoor Lodewijk kan gelden als vader van de professionele Westerse theaterdans. In deze periode werden ook voor de eerste keer passen en bewegingen van de theaterdans gedetailleerd opgeschreven. Het belangrijkste basisprincipe is het “buiten-draaien” (in het Frans: en dehors): het naar buiten draaien van de benen vanuit de heupen. Anatomisch gezien een heel onnatuurlijke stand maar het vergemakkelijkte echter bepaalde bewegingen, zoals bijvoorbeeld het opgooien van het been. Dit basisprincipe bleef bestaan in de academische techniek terwijl andere bewegingen en passen door de eeuwen heen dusdanig zijn veranderd tot de academische techniek die wij vandaag de dag kennen. Er zijn twee technieken te onderscheiden: De Vaganova techniek en de Engelse balletstijl.

### Moderne Dans

De eerste helft van de twintigste eeuw is buitengewoon belangrijk geweest voor de ontwikkeling van de dans. Met ingang van de industriële revolutie dienden zich niet alleen op artistieke maar ook op wetenschappelijke en maatschappelijke vlakken ingrijpende veranderingen aan. Met dank aan de uitvinding van de stoommachine. Ook de danskunst bleef niet achter. In de dans keerden zich steeds meer mensen tegen de traditionele ballettechniek die te formeel en als verouderd werd beschouwd. Allerlei nieuwe stromingen dienden zich aan en de danspioniers, waaronder Martha Graham, zorgden voor een meer vrije, eigentijdse benadering van de dans. Dansers wilden op zoek gaan naar de oorsprong van de beweging en niet bij een oppervlakkig plaatje blijven steken. Hierbij hanteerden ze verschillende uitgangspunten: Bij de ene stond gevoelsexpressie voorop, bij een ander ging het meer om de vorm van de beweging zelf. De moderne dans gaat dan ook niet van een en dezelfde principe uit maar kent een grote verscheidenheid aan technieken. De meest bekende en nu nog steeds uitgeoefende technieken zijn: Graham, Limon en Cunningham. De term "Moderne Dans" wordt niet meer letterlijk genomen omdat de technieken inmiddels net zo traditioneel zijn als het academisch ballet.

### Dans als beroep

Het beroep van de danser stelt lichamelijk en geestelijk hoge eisen aan zijn beoefenaar. Het dansvak geldt zelfs als een van de zwaarste beroepen ter wereld, te vergelijken met topsport. De loopbaan van een danser begint meestal bij een dansvakopleiding. Deze opleidingen zijn gericht op verschillende specialisaties. Zo bestaan er opleidingen voor het academisch ballet, jazzdans, moderne dans maar ook voor musical en voor het docentschap. Meestal duurt een dansvakopleiding vier jaar. In Nederland zijn er vijf officieel erkende academies in Amsterdam, Den Haag, Tilburg, Rotterdam en Arnhem. Na het afronden van de opleiding zijn er verschillende mogelijkheden om in het dansvak te gaan werken. De meeste beroepsdansers kiezen ervoor om audities te gaan doen en via deze weg bij een professioneel gezelschap terecht te komen. Anderen kiezen een vervolgopleiding om bijvoorbeeld choreograaf te worden.

### De choreograaf

De choreograaf is het creatieve brein achter een dansvoorstelling. Meestal zijn choreografen ex-dansers. Inmiddels zijn er echter ook choreografen die zelf niet op het toneel hebben gestaan. Elke choreograaf heeft zijn eigen stijl en uitgangspunten om een dansstuk te maken. Een verhaal kan een basis vormen voor een choreografie, maar ook een gevoel of beeld kunnen als vertrekpunt dienen. Soms is het de muziek die ideeën laat ontstaan en de dansmaker inspireert. Ook de werkwijze verschilt nogal per choreograaf. Terwijl de ene zijn dansers laat meedenken, geeft de ander exacte passen voor en staat niet open voor inbreng van de dansers.

### Een dansvoorstelling (in het theater)

Naast de danser(s) en de choreograaf zijn er nog veel andere mensen bezig om een dansvoorstelling te realiseren. Een componist zorgt voor de muziek stukken en als het nodig is, is er een orkest dat live speelt. Bovendien zijn er decor- en kostuumontwerpers aan het werk. In een verder gevorderd stadium van productie komen er nog licht- en geluidstechnici aan te pas om de voorstelling op de locatie helemaal af te ronden.